

Мистецька освітня галузь

Індивідуальна освітня траєкторія поступу учня через призму формувального та підсумкового оцінювання

Сучасна школа переходить на новий рівень, що потребує від учителя оновлення підходів до формування ціннісних орієнтирів, практичних умінь і навичок, котрі є складовими ключових компетентностей учнів. Саме тому і підходи до оцінювання здобувачів освіти вимагають від педагога зміни фокусу бачення даного процесу: від констатації результату навчання учнів – до інструменту підтримки та мотивації їхнього навчального поступу.

Державний стандарт базової середньої освіти, методичні рекомендації Міністерства освіти й науки України щодо оцінювання в НУШ, Закон України «Про повну загальну середню освіту» визначають формувальне оцінювання серед основних різновидів оцінювання.

Міжнародні експерти наголошують саме на формувальному оцінюванні як ефективній стратегії підвищення рівня навчальних досягнень учнів. Значну увагу такому оцінюванню приділяють і українські науковці та вчителі-практики, спираючись на власний і міжнародний досвід, змінюючи підходи до оцінювання в Україні, задля поліпшення якості освіти та реалізації ціннісних орієнтирів НУШ.

Розглянемо важливість упровадження формувального оцінювання як чинника підвищення рівня навчальних досягнень учнів у царині мистецтва.

Плануючи процес оцінювання учителю варто спиратись на реалізацію мети мистецької освітньої галузі, окресленої у Державному стандарті базової середньої освіти: «цілісний розвиток успішної особистості учня у процесі освоєння мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні» [1].

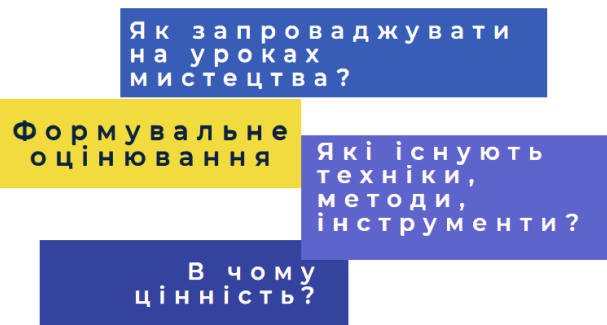
Шатайло Наталія Вікторівна, завідувач науково-методичної лабораторії громадянської, історичної та мистецької освіти кафедри методики викладання і змісту освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», к.п.н., тренер НУШ

Закон України «Про повну загальну середню освіту». Стаття 17:

кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Індивідуальна освітня траєкторія - персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання (Закон України Про освіту . Стаття 1, п.9).

Трансформація оцінювання: цілі, критерії, культура

ТЕЗАУРУС

У оцінюванні навчальних досягнень учнів орієнтуємось на компетентнісний потенціал мистецької освітньої галузі, базові знання зазначені в Державному стандарті базової середньої освіти ([Додаток 19](#)) та вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів у мистецькій освітній галузі ([Додаток 20](#)), розподілені на 4 групи результатів, у яких визначено, що учень/учениця:

1) пізнає різні види мистецтва, інтерпретує художні образи, набуває досвіду емоційних переживань, розвиває ціннісне ставлення до мистецтва;

2) формує художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва;

3) пізнає себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами, розвиває емоційний інтелект;

4) використовує інформаційне середовище у власній творчості і художній комунікації.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів у мистецькій освітній галузі містять наступні компоненти:

- групи результатів навчання учнів, що охоплюють споріднені загальні результати;

- спільні для всіх рівнів загальної середньої освіти загальні результати навчання учнів, через які реалізується компетентнісний потенціал галузі;

- конкретні результати навчання учнів, що визначають їх навчальний прогрес за освітніми циклами;

- орієнтири для оцінювання, на основі яких визначається рівень досягнення учнями результатів навчання на завершення відповідного циклу (Державний стандарт базової середньої освіти, [Додаток 20](#)).

Оскільки Державний стандарт передбачає повне досягнення результатів на кінець 6 класу (завершення адаптаційного циклу навчання), а логіка та поступ у процесі досягнення результатів можуть суттєво відрізнитися залежно від обраної програми, слід поєднувати загальні рекомендації ([Додаток 20](#)) з очікуваними результатами навчання, зазначеними в обраній модельній навчальній програмі.

Оцінювання – процес отримання даних про стан сформованості результатів навчання учнів, аналіз даних та формулювання на його основі суджень про об'єкт, який оцінюють.

Оцінка – результат процесу; прийняте позначення якості знань і поведінки учнів; думка, міркування про якість виконаного завдання.

Об'єкти оцінювання – результати навчання учня/учениці, утому числі процес їх досягнення ним/нею.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Мета оцінювання – створення сприятливих умов для розвитку талантів і здібностей кожного учня/учениці, формування в нього/неї компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей та потреб, а також визначення ступеня якості освітнього процесу та шляхів підвищення його ефективності.

Формувальне оцінювання: підтримати поступ учня та удосконалити мистецтво вчителя

- “ Як я маю оцінити учня, щоб мистецтво наповнювало його життя, а у душі палав вогник творчості та натхнення?
- Як оцінкою підтримати дитяче прагнення експериментувати?
 - Як же зробити навчальний процес таким, щоб його результатами були задоволені і вчитель, і учні, і батьки?
 - Що саме підлягає оцінюванню?
 - А стосовно чого педагог має бути вкрай обережним? ”

Полтавцева Т.В., тренер НУШ, учитель мистецтва
Роздільнянської загальноосвітньої школи І-ІІІ ст. №2
Роздільнянської районної ради Одеської області

Мистецька освітня галузь

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводяться закладом освіти, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. За вибором закладу оцінювання може здійснюватися за системою оцінювання, визначеною законодавством, або за власною шкалою. За умови використання власної шкали, заклад має визначити правила переведення загальної оцінки результатів навчання семестрового та річного оцінювання до системи, визначеної законодавством, для виставлення у Свідоцтві досягнень.

Оцінювання навчальних досягнень учнів 5 класу в галузі мистецької освіти необхідно здійснювати в площині формувального та підсумкового видів оцінювання. **Формувальне оцінювання** застосовують з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання, а **підсумкове оцінювання** – з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче **алгоритму діяльності вчителя** під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти.

У процесі оцінювання важливо формулювати об'єктивні та зрозумілі для учнів навчальні **цілі** на певний період (наприклад, урок чи термін, відведений для вивчення певної теми тощо). Краще, якщо учитель буде розробляти й обговорювати їх спільно з учнями. Ціль має бути вимірною, щоб через оцінювання була можливість з'ясувати, на якому рівні вона досягнута. Фокусу уваги педагога потребує вибір інструментарію оцінювання співмірного навчальним цілям.

Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою.

ТЕЗАУРУС

Формувальне оцінювання – регулярне інтерактивне надання та одержання зворотної інформації, яке формує і відстежує індивідуальний поступ/прогрес учня/учениці, їхні освітні потреби та адаптує процес навчання до цих потреб.

Підсумкове оцінювання – стандартизований вид оцінювання, спрямований на отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання, визначених освітньою програмою.

Практика формувального оцінювання

✓ дозволяє організувати освітній простір на засадах довіри та відкритості

“ Практикую **описовий зворотний зв'язок**, на відміну від виставлення оцінки (кількісний зворотний зв'язок), передбачає **висловлення спостережень** за навчальною діяльністю, **встановлення емоційного зв'язку** з дитиною та **опис** складних процесів. Тобто, стараюся допомогти учню зрозуміти, що він робив правильно, а де припустився помилок і як їх можна виправити. ”

досвід роботи тренера НУШ Полтавцевої Т.В.
Роздільнянська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №2 Роздільнянської районної ради

АЛГОРИТМ діяльності учителя щодо організації формувального оцінювання

● Формулювання об'єктивних і зрозумілих учням **ЦІЛЕЙ**

● Ознайомлення учнів з **КРИТЕРІЯМИ** оцінювання

● Надання учням **ЗВОРотноГО ЗВ'язку** щодо навчальних досягнень відповідно до визначених цілей

● Створення умов для формування умінь учнів **аналізувати власну діяльність (РЕФЛЕКСІЯ)**

● **КОРИГУВАННЯ** освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів

Трансформація оцінювання: цілі, критерії, культура

Необхідно своєчасно ознайомити учнів з **критеріями оцінювання**, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року. Доцільно залучати учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності. Під час оцінювання та формулювання критеріїв оцінювання діяльності учнів варто спиратися на орієнтири для оцінювання, що зазначені в Державному стандарті базової середньої освіти ([Додаток 20](#)). Інформація про критерії оцінювання може бути донесена до учнів через різні види комунікації (усно, письмові/онлайн пам'ятки тощо).

Важливо надавати учням **зворотний зв'язок** щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей з акцентом лише на позитивній динаміці. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Його надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності. Принциповим є дотримання правила: «не протиставляти учнів одне одному». Труднощі в навчанні варто обговорювати з учнями індивідуально. Тривалість зворотного зв'язку не обмежується лише часовими рамками уроку – цей процес є постійним. Результати зворотного зв'язку є двосторонніми: для учителя – коригування педагогічної діяльності, для учнів – підтримка навчального поступу, мотивація до поліпшення досягнень.

Нагальною освітньою потребою є створення умов для формування **вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія)**. Доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є сприяння активній участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом **самооцінювання та взаємооцінювання**, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання.

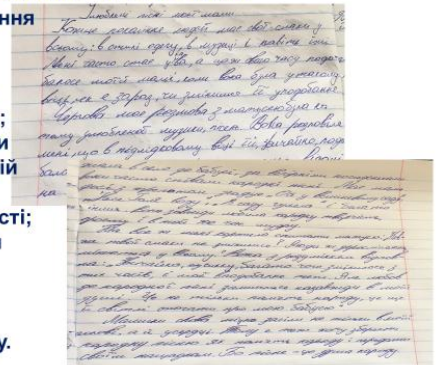
Також освітній процес потребує **коригування** з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Практика формувального оцінювання ґрунтується на поставлених цілях та визначених критеріях

Критерії оцінювання є:

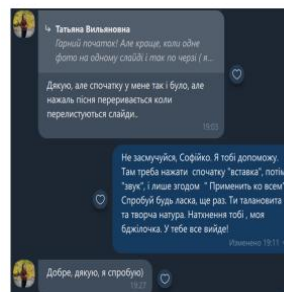
- ✓ твір-есе має складатися не менше 5 речень;
- ✓ у тексті має бути описаний настрій твору та його засоби виразності;
- ✓ висловлювання особистого ставлення та враження від музичного твору.

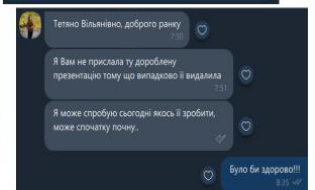
спонукає надавати конструктивний зворотний зв'язок

Тема. Анімація.

Творча робота «Мультиплікатор»

Гарний початок! Але краще, коли одне фото на одному слайді і так по черзі (як у справжньому мультфільмі). Це дуже популярний м/ф. Хотілося би трохи більше слайдів-фото. Музика просто чудова! Сподіваюся ти послухаш ці побажання і вийде чудова робота. Успіхів!

досвід роботи тренера НУШ Полтавцевої Т.В., Роздільнянська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №2 Роздільнянської районної ради

сприяє розвитку критичного мислення

Сьогодні на уроці..

- мені найбільше сподобалось...
- мені запам'яталося ...
- повчальним для мене було...
- мене вразило...
- мені не сподобалось...
- варто було б...
- новим для мене було...
- найбільш позитивним для мене було...

Незакінчені речення

- Я навчуся...
- Я дізнаюсь...
- Я буду швидше...
- Я пригадаю...
- Я вмітиму краще...

досвід пілотування НУШ Шолудько О.М., НВК «Балтська ЗОШ І-ІІІ ступенів №2-гімназія» Балтської міської ради Одеської області

Для формулювання критеріїв оцінювання/очікуваних результатів на уроках мистецтва доцільно використати приклади дієслів, які розміщено за посиланням:

<http://surl.li/cmszn>

Мистецька освітня галузь

Акцентуємо увагу на кожній позиції алгоритму діяльності вчителя у процесі організації формуального оцінювання на уроках мистецтва.

Для забезпечення якісного освітнього процесу з предмету учитель мистецтва формує конкретні **цілі навчання**, в основу яких покладено очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою. Цілі варто розбити на менші, проміжні результати (наприклад, за темами). Педагогам рекомендується на початку вивчення кожної теми донести очікувані результати до учнів, а також їхніх батьків.

У формулюванні цілей варто враховувати як вікові особливості, так і рівень розвитку учня. Також доцільно використовувати дієвий інструмент – **таксономію (піраміду) Бенджаміна Блума**, котра стає в пригоді у визначенні цілей навчання, залежних від ієрархії розумових процесів: запам'ятовування (remembering), розуміння (understanding), застосування (application), аналіз (analysis), синтез (synthesis) та оцінка (evaluation).

За таксономією знання учнів – найнижчий рівень, за яким розташовані ще п'ять рівнів цілей (або результатів) навчання. Перші три рівня – знання, розуміння, застосування – цілі нижчого порядку (мислення низького рівня). Наступні три – аналіз, синтез, оцінювання – вищого порядку (мислення високого рівня). Саме тому задля результативності навчання педагог має надавати завдання, що відповідають усім рівням таксономії.

Звертаємо увагу, що кожна з цілей, які визначив Б. Блум, містить когнітивний, діяльнісний і ціннісний компоненти. Так, ціль «знання» можна згрупувати у набір цілей щодо опанування певних мистецьких знань у галузі мистецтва для формування певних мистецьких умінь і навичок (спів, музикування, малювання, ліплення, конструювання тощо); цілей з опанування мистецьких знань, спрямованих на сприяння розвитку емоційно-ціннісного ставлення до творів мистецтва, інших людей, довкілля тощо [4, с.163].

Формулювання навчальних результатів/цілей та завдань/запитань відповідно до рівня розумових операцій за таксономією Б. Блума

Рівні таксономії Б.Блума	Формулювання можливих навчальних результатів/ навчальних цілей	Завдання/ запитання для перевірки/ оцінювання
Знання	Описувати, ідентифікувати, називати, розміщувати, скласти перелік, визначати	Запитання «Що?», «Хто?», «Де?», Назвати все, що асоціюється з...
Розуміння	Пояснити, навести приклади, підбити підсумок, відрізнити	Пояснити (інтерпретувати власними словами); Підбити підсумок (основні переваги й недоліки...); Пояснити мету...
Застосування	Змінити, продемонструвати, застосувати, обчислити	Продемонструвати використання...; Провести інтерв'ю з...
Аналіз	Проаналізувати, диференціювати, проілюструвати, визначити, окреслити, вибрати, класифікувати	Знайти подібності та відмінності між...; Класифікувати відповідно до...; Диференціювати.
Синтез	Розробити, впорядкувати, пояснити, організувати, показати взаємозв'язки, поєднати	Знайти рішення...; Змінити відповідно до...; Розширити сферу використання...
Оцінка	Оцінити, порівняти, обґрунтувати, зробити висновки	Що є найважливішим; Що Ви думаєте щодо... на протигагу до...; Які критерії можна використати для оцінювання...?

Трансформація оцінювання: цілі, критерії, культура

У таблиці, розміщеній справа на сторінці, пропонуємо зміст орієнтовних завдань, співвіднесених з рівнями таксономії Б.Блума, у фокусі яких – мистецтво. Застосовувати завдання можливо: з метою поглиблення, узагальнення, творчого перевтілення навчального матеріалу; сприяння розвитку умінь, ставлень як складових компетентностей тощо. Кожен педагог за потреби може використати зміст таблиць з переліком завдань та формулюванням навчальних результатів/цілей (на попередній сторінці) як алгоритм створення /модифікації/ конструювання власних завдань.

Поради щодо вибору способів оцінювання результатів навчання:

якщо навчальний результат визначений на рівні знань за таксономією Б.Блума, доцільніше використати такі способи оцінювання, як знаходження відповідності або питання з множинним вибором тощо;

проте, якщо навчальний результат на рівні оцінки – прийнятнішими будуть такі способи оцінювання, як кейс-метод або питання есе тощо [13].

Таксономія Б. Блума слугує орієнтиром при визначенні того чи того способу та методу оцінювання а також типу запитань.

Формування умінь учнів – це тривалий процес, що здійснюється системно й послідовно (часто від уроку до уроку) та відображається у сумарному результаті уже сформованих послідовних дій – складових цього вміння.

Так уміння створювати орнаменти й оздоблювати ними площину або інші поверхні складається зі знання дитиною про те, що орнамент – це рівномірне чергування елементів; уміння складати стрічковий орнамент (спочатку з простих елементів, потім – з більш складних); стилізувати природні форми для створення елементів орнаменту; складати орнамент у різних геометричних фігурах (колі, квадраті, трикутнику), аналізувати форму предмета для його оздоблення орнаментом; розміщувати орнамент на відповідній формі тощо [4, с.164].

Зміст орієнтовних завдань та відповідних цілей за рівнями розумових операцій таксономії Б.Блума для використання на уроках мистецтва

Рівні таксономії Б.Блума	Зміст завдань
	Ціль
Знання	<ul style="list-style-type: none"> · Дати визначення поняття «мистецтво». · Перелічити види мистецтва. · Назвати жанри мистецтва.
	запам'ятовування і відтворення учнями змісту навчального матеріалу
Розуміння	<ul style="list-style-type: none"> · Навести приклади використання мистецтва в житті. · Заповнити таблицю «Види мистецтва». · Описати один із видів мистецтва.
	пояснення і відтворення навчального матеріалу в інший спосіб (переказ матеріалу (іноземною мовою), заповнення таблиці тощо)
Застосування	<ul style="list-style-type: none"> · Розмістити повідомлення щодо впливу мистецтва на людину/навколишній світ у блозі/ на сайті/ у соціальних мережах. · Провести онлайн-опитування щодо ролі мистецтва у житті. · Розробити алгоритм виконання завдання на основі певного виду мистецтва. · Взяти участь в дискусії «PRO.Мистецтво».
	використання навчального матеріалу у новій/ життєвій ситуації
Аналіз	<ul style="list-style-type: none"> · Порівняти традиційне та авангардне мистецтво. · Проаналізувати результати онлайн-опитування щодо ролі мистецтва у житті.
	виділення, порівняння, встановлення взаємозв'язків частин навчального матеріалу
Синтез	<ul style="list-style-type: none"> · Розробити інтелект-карту «Мистецтво». · Створити проєкт, присвячений мистецтву. · Спроєктувати сценарій мистецького заходу.
	створення нового «продукту» на основі навчального матеріалу
Оцінка	<ul style="list-style-type: none"> · Надати фідбек щодо реалізації мистецького проєкту. · Надати фідбек щодо участі в дискусії «PRO.Мистецтво». · Написати есе/пост у соціальних мережах на тему «Мистецтво для мене...».
	формулювання оціночних суджень; рефлексування

Мистецька освітня галузь

Уміння виявляти емоційно-ціннісне ставлення до творів мистецтва складається з привчання дитини до уважного слухання/споглядання твору, визначення емоцій, які він викликає; уміння виявляти засоби музичної/образотворчої виразності, які сприяли створенню такого настрою/характеру; уміння виявляти цінності, закладені у творі, пояснити власне ставлення до цього твору тощо [4, с.164].

У контексті формувального оцінювання особливої цінності набуває розвиток уміння учнів визнавати помилки, не боятися та вміти їх виправляти, просити допомоги.

Заслуговує на увагу педагогів ще один **інструмент цілепокладання – SMART** (Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Timed), згідно з яким кожна ціль має бути конкретною; вимірною; досяжною; відповідною об'єктивно визначеному змісту навчання і рівню здобувачів освіти в конкретний момент з орієнтацією на зону найближчого розвитку; визначеною в часі. У таблиці унаочнено особливості формулювання цілей за SMART на уроках мистецтва.

Тож досягненню освітнього результату, тобто формуванню того чи того мистецького вміння, потрібно присвятити не один урок, водночас усвідомлюючи, який акцент (що конкретно?) необхідно зробити на конкретному уроці у конкретному учнівському колективі (ураховуючи рівень підготовленості дітей і зону найближчого розвитку) [4, с.165].

Важливо пам'ятати: визначаючи мінімальні/реальні/ вимірні навчальні цілі, учитель може відстежувати формування та рівень розвитку певного вміння (чи компетентності) кожного учня і вчасно коригувати свою діяльність, що стане запорукою ефективного формувального оцінювання.

Наступна позиція за алгоритмом діяльності вчителя у процесі організації формувального оцінювання на уроках мистецтва – **критерії оцінювання** зрозумілі учням. Пригадаємо, що формувальне оцінювання – це процес визначення та інтерпретації фактичних і об'єктивних даних відповідно до вироблених критеріїв.

Формулювання цілей уроку за принципом SMART у порівнянні із традиційним підходом

Традиційний підхід	SMART-цілі
Розвиток чуття ритму	Учень/учениця відтворює ритмічну послідовність із четвертих і восьмих тривалостей у дводольному метрі
Формування вокальних навичок	Учень/учениця дотримується співочої постави; учень/учениця вчасно бере дихання під час співу
Розвиток емоційно-ціннісного ставлення до творів мистецтва	Учень/учениця розрізняє музичні твори за настроєм та може назвати емоційний стан (весело, сумно тощо), що викликає твір мистецтва
Формування композиційних умінь	Учень/учениця визначає на запропонованих зразках творів образотворчого мистецтва композиційний центр, пояснює, де у його/її творчій роботі буде розміщено композиційний центр

Практика формувального оцінювання надає учню можливість оцінювати роботу за критеріями

досвід роботи тренера НУШ Полтавцевої Т.В.,
Роздільнянська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №2, Роздільнянської районної ради

Трансформація оцінювання: цілі, критерії, культура

Визначені **критерії оцінювання** дозволяють всім учасникам освітнього процесу усвідомити, на якому етапі вони перебувають і в якому напрямі має здійснюватись подальший поступ, яких зусиль треба докладати, які способи і форми діяльності використовувати.

Для учнів формувальне оцінювання – це підтримка, отримання/ надання зворотного зв'язку, можливість оцінювати себе, оцінювати один одного за критеріями, розуміти цілі та критерії свого навчання, вміти визначати та виправляти свої помилки.

Практика доводить, що розроблення критеріїв робить процес оцінювання прозорим і зрозумілим для всіх суб'єктів. Чим конкретніше сформульовані критерії, тим зрозумілішою для учнів є діяльність щодо успішного виконання завдання та покращення своїх результатів (за потреби разом з педагогом).

Критерії, розроблені для формуального оцінювання мають описувати те, що заявлено в навчальних цілях. Варто оцінювати як результат роботи, так і процес навчання. Саме тому критерії мають бути чіткими, лаконічними, сформульованими мовою, зрозумілою учням, щоб учень міг самостійно визначити свій рівень досягнення та оцінити себе. Важливим є ознайомлення учнів із критеріями до початку виконання завдання, а також представлення критеріїв у вигляді градації – опису різних рівнів досягнення очікуваного результату.

На початковому етапі навчання вчитель самостійно пропонує критерії і погоджує їх з учнями. Доцільно формулювати критерії для учні від першої особи, наприклад: «я використав/ла дві художні техніки», «я задоволений/на (не задоволений/на) виконанням вправи», «я дотримався/лась правил співу», «я назвав/ла емоції, які викликав твір мистецтва» тощо. Згодом критерії оцінювання досягнень доцільно формулювати разом з учнями – так вони привчаються оцінювати рівень власних досягнень відповідно до встановлених критеріїв [4, с.165].

Чек-лист "Вироблення критеріїв оцінювання спільно з учнями "

- ✓ Оголошення мети/очікуваних результатів діяльності/завдання
- ✓ Пропозиція до учнів визначити декілька критеріїв, за якими будуть оцінюватись роботи
- ✓ Запис на дошці/ онлайн-дошці критеріїв, запропонованих учнями
- ✓ Перевірка розуміння запропонованих критеріїв усіма учнями
- ✓ Розподіл критеріїв за ступенем важливості
- ✓ Вибір пріоритетних критеріїв у процесі обговорення

Практика формуального оцінювання

- ✓ надає можливість трансформувати процес оцінювання: визначати разом з учнями критерії

для оцінювання арт-продуктів, створених на основі різнорівневих завдань

досвід пілотування НУШ Вересюк Г. М.,
Тайровський ЗССО Тайровської селищної ради

Критерії оцінювання учнівської презентації орієнтовний приклад

	Повністю	Іноді	Зрідка	Ніколи	Коментарі
Виступ переконливий					
Дослідження проведено в ефективний спосіб					
Проведена презентація тримає увагу аудиторії.					
Кінцевий продукт показує, що учні добре опанували тему					
Учні майстерно використовують засоби візуалізації					
В презентації беруть участь всі учасники малої групи (якщо це доцільно)					

Джерело: <https://youtu.be/2R4X6SEY1kg>

Мистецька освітня галузь

Укладання критеріїв спільно з учнями сприяє **позитивному ставленню** до процесу оцінювання. Наводимо орієнтовний приклад формулювання критеріїв оцінювання діяльності учнів на уроці мистецтва з опорою на орієнтири для оцінювання, зазначені в Державному стандарті базової середньої освіти ([Додаток 20](#)).

Надання/отримання зворотного зв'язку щодо навчальних досягнень учнів відповідно до визначених цілей – ключова позиція алгоритму діяльності вчителя у процесі організації формульованого оцінювання. Якісний зворотний зв'язок, на відміну від виставлення оцінки (кількісний зворотний зв'язок), передбачає висловлення спостережень за навчальною діяльністю, встановлення емоційного зв'язку з учнем та опис складних процесів.

Учитель допомагає учню зрозуміти, що він робив правильно, а де припустився помилок і як їх можна виправити. Оцінюється не лише результат роботи, але й процес навчання, індивідуальний поступ кожного учня.

Важливо доброзичливо оцінювати досягнення учнів, незалежно від того, значні вони чи скромні, якщо вони є результатом справжніх зусиль. В оцінюванні варто відзначати рівень аргументації та умінь учнів висловлювати свою думку. Саме за таких умов мотивація учнів до навчання зростає.

Слід уникати загальних суджень: «добре», «погано». Корисніше і переконливіше для учнів буде отримати зворотний зв'язок від учителя щодо позитивних моментів виконаного завдання і недоліків, які варто виправити. Замініть вислів «хороша робота» на: «Ти старанно попрацював/ла над композицією і доцільно використав/ла декілька художніх прийомів!». Замість «хороша ідея» скажіть: «Ідея цікава. Ти вправно імпровізуєш. А які ще виконавські умінь ти прагнеш удосконалити?».

З метою поліпшення навчальної діяльності учнів скористайтеся позитивно спрямованими твердженнями: «у подальшому потрібно приділити увагу...», «варто додатково попрацювати...», «спрямувати зусилля слід у напрямку...» тощо.

Формулювання критеріїв оцінювання

Орієнтовний приклад

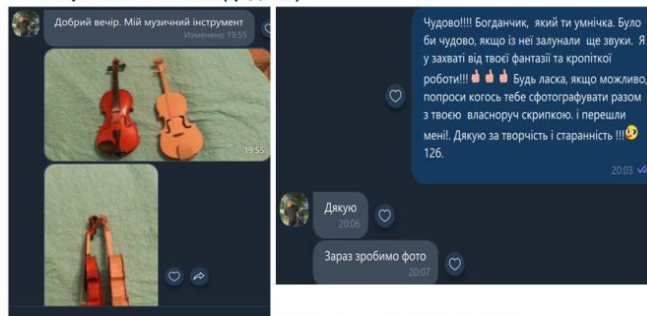
Орієнтири для оцінювання за Державним стандартом	Учень/учениця виконує народну пісню з використанням пластичного інтонування	Я виконую народну пісню виразно, у відповідному характері, з пластичним інтонуванням	
	Виконує народні пісні/обробки пісень (6 МІО 2.1.2-1)	Характеризує засоби музичної виразності пісні	Називаю засоби виразності пісні та характеризую їх
		Виявляє емоційно-ціннісне ставлення до народної пісні	Описую емоції, які викликає у мене пісня
	для УЧИТЕЛЯ (конкретний вбук)	для УЧНЯ	

Зворотний зв'язок/ фідбек (англ. «зворотна подача» – відгук, зворотна реакція на певну дію, подію) – інструмент для забезпечення взаємодії учителя і учня, учнів між собою; надає інформацію про досягнення і прогалини у процесі навчання задля подальшого прогресу учнів.

Практика формульованого оцінювання

✓ надає учню можливість отримувати від учителя зворотний зв'язок (фідбек)

досвід роботи тренера НУШ Полтавцевої Т.В., Роздільнянська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №2, Роздільнянської районної ради

Зворотний зв'язок у формульованому оцінюванні

Варто уникати/ доповнювати описом наступні оцінки:

Молодець,
Добре,
Чудово,
Супер,
Найкраща робота,
Працюєш не в повну силу,
Можеш краще,
Старайся.

✓ **ДОЦІЛЬНО:**

- надавати відгук про виконані навчальні завдання;
- пов'язувати відгук саме з результатами діяльності учнів;
- підкреслювати, що зроблено правильно;
- спонукати учнів до наступних дій для покращення роботи.

Трансформація оцінювання: цілі, критерії, культура

Інструменти та культура формульованого оцінювання

Різноманітний педагогічний інструментарій для надання /отримання зворотного зв'язку, завдяки його універсальності, доволі легко можна адаптувати до викладання мистецтва у 5 класі Нової української школи.

Вдалим прикладом є **техніка «Світлофор»**, котра застосовується як в офлайн, так і в онлайн-форматі навчання. На уроці мистецтва ця дієва техніка формульованого оцінювання дозволяє педагогу здійснити спостереження та зорієнтуватися у розумінні поданого навчального контенту. У процесі дистанційного навчання для її втілення варто використати можливості онлайн-дошки Jamboard, де учні за допомогою стікерів позначають рівень опанування теми:

- «Червоний» – не розумію;
- «Жовтий» – не дуже розумію, потребую допомоги;
- «Зелений» – все зрозуміло.

Техніка «Підсумок одним реченням». У синхронному режимі учні мають запропонувати речення, яке є підсумком вивчення теми (озвучити або написати у спільному чаті тощо). У онлайн-форматі техніку можна використати, залучивши онлайн-дошку Jamboard або форму Google. Для учителя мистецтва це дає можливість на практиці вирішувати завдання миттєвого отримання зворотного зв'язку та коригування навчальної діяльності учнів.

Метод «Сендвіч», який включає елементи «комплімент – рекомендація – комплімент», уможлиблює практику описового зворотного зв'язку та, на відміну від виставлення оцінки (кількісний зворотний зв'язок), передбачає висловлення спостережень за навчальною діяльністю, встановлення емоційного зв'язку з дитиною та опис складних процесів. Таким чином створюється атмосфера навчання, за якої учні не бояться ставити запитання, робити помилки, демонструвати незнання.

Педагогічні інструменти формульованого оцінювання

Техніка самооцінювання «Світлофор»
надає можливість діагностувати досягнення дитини на кожному з етапів процесу навчання.

Техніка «Підсумок одним реченням»
сприяє побудові індивідуальної траєкторії розвитку учня

Метод «Сендвіч»
уможливлює практику описового зворотного зв'язку у вокальній роботі

досвід роботи тренера НУШ Полтавцевої Т.В.,
Роздільнянська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №2 Роздільнянської районної ради

Кейс педагогічного інструментарію формульованого оцінювання для завантаження і використання в роботі:

базова школа

початкова школа

<http://surl.li/cmtcn>

<http://surl.li/cmtdh>

Мистецька освітня галузь

Оцінювання результатів навчання в мистецькій освітній галузі рекомендовано здійснювати на позитивному ставленні до кожного учня і враховувати не рівень недоліків та прорахунків а рівень особистих досягнень.

Визначення досягнень учнів у рівнях (Високий, Достатній, Середній, Початковий) з мистецької освітньої галузі надасть змогу вчителю об'єктивно, але водночас, не пригнічуючи особистість, оцінити тих, хто не має яскраво виражених художніх здібностей, проте характеризується сумлінним ставленням до навчання, активністю, ініціативністю.

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання, окрім рівневого або бального може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

Поточне оцінювання, основною функцією якого є навчальна, проводиться систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання. Також важливо враховувати мотиваційно-стимулюючу функцію поточного оцінювання.

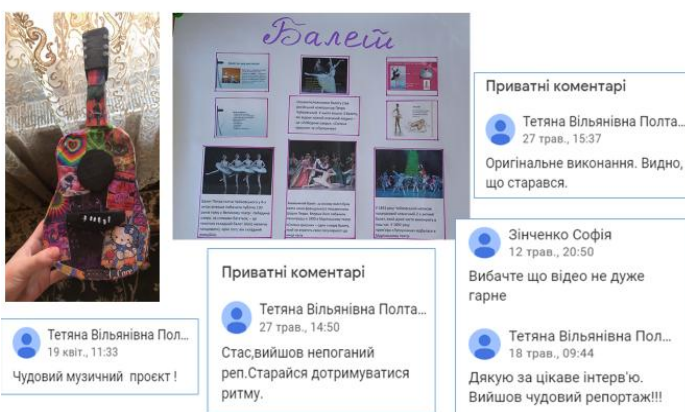
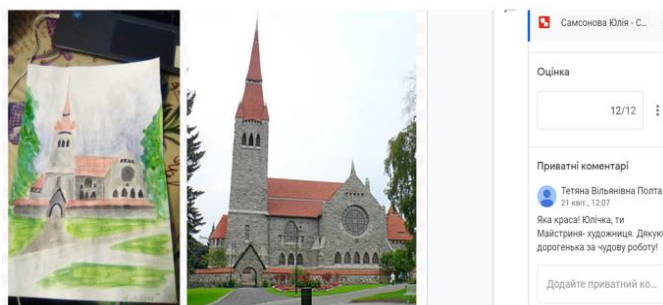
Наступна позиція алгоритму діяльності вчителя у процесі організації формувального оцінювання, на якій варто зробити акцент – створення умов для розвитку вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія) через задіяння самооцінювання та взаємооцінювання як компонентів формувального оцінювання.

Взаємооцінювання має ґрунтуватись не на критиці однокласників, а на виявленні їхніх найпомітніших досягнень. Саме тому слід ретельно моделювати ситуації взаємооцінювання та здійснювати моніторинг їх результативності.

Також варто навчати учнів надавати ефективний і конструктивний зворотний зв'язок, що сприяє формуванню культури взаємного оцінювання, культури спілкування.

Практика формувального оцінювання

✓ виховує переконання у власних можливостях та здібностях

досвід роботи тренера НУШ Полтавцевої Т.В.,
Роздільнянська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №2 Роздільнянської районної ради

ТЕЗАУРУС

Самооцінювання – інструмент підвищення мотивації, оцінки особистих переваг, усвідомлення шляхів удосконалення та ефективної організації власної навчальної діяльності.

Взаємооцінювання – оцінювання учнями результатів роботи однокласників, котре дає їм змогу вивчати роботу одне одного відповідно до визначених критеріїв та навчитися давати аргументований зворотний зв'язок.

Рефлексія (від лат. reflexio – «повернення назад») – усвідомлення учнем своєї навчальної діяльності, аналіз якості результатів з метою їх покращення.

Корисні лайфхаки з досвіду пілотування мистецтва в НУШ

Зрозуміла, що формувальне оцінювання дає змогу:

- вибудувати індивідуальну траєкторію розвитку учня;
- оцінити та визначити досягнення дітей на кожному з етапів освітнього процесу;
- вчасно виявити проблеми і запобігти їх нашаруванню;
- мотивувати учнів до прагнення здобути максимально можливі результати;
- виховувати бажання навчатись, відсутність побоювання помилитись, переконання у своїх можливостях і здібностях.

✓ Розкажіть учням, класу, наскільки вони...цікаві !!!

Трансформація оцінювання: цілі, критерії, культура

Техніка взаємооцінювання «Дві зірки і побажання» є ефективною для учнів в початковій школі. Вона знайома п'ятикласникам і радо буде підтримана ними на уроках мистецтва з метою оцінювання творчих робіт, творів, есе. В процесі її використання учитель пропонує перевірити роботу однокласника/ці. Коментуючи роботи одне одного, вони не виставляють оцінки, а вказують на два позитивні моменти – «дві зірки» і на один момент, який потребує доопрацювання – «побажання».

Перевагами взаємооцінювання є:
спрямованість на об'єктивну оцінку учнями діяльності один одного на основі зрозумілих критеріїв;
забезпечення широкого учнівського кола для зворотного зв'язку без втручання педагога;
розуміння учнями очікуваних результатів та процесу оцінювання.

Учніське **самооцінювання** – процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображає їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки. Учитель на уроці мистецтва застосовує техніки й інструменти підтримки учнів у цьому процесі, наприклад, пропонуючи доповнити незакінчені речення: «Я самостійно створив/ла...», «Мені було складно..., тому що...», «Наступного разу я..., тому що...». Самооцінювання спонукає учнів до усвідомленості, вмотивованості у навчанні мистецтву, зокрема у процесі аналізу-інтерпретації мистецьких творів, втіленні образів у продуктах творчості.

Щодо останньої позиції алгоритму діяльності вчителя задля якісної організації формульовального оцінювання – **коригування освітнього процесу** з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів, слід зробити наголос на розумінні педагогом своєї ролі як помічника учня у його навчальному поступі. Здійснюючи /надаючи /отримуючи зворотний зв'язок, учень стає активним, відповідальним учасником освітнього процесу, зацікавленим у прогресі розвитку власних компетентностей, здатним долучатися до проєктування освітнього простору (прояви агентності).

Педагогічні інструменти формульовального оцінювання

 Техніка взаємооцінювання «Дві зірки і побажання»
забезпечує наступність початкової і базової школи;
сприяє розвитку вміння надавати зворотний зв'язок

2 клас.
Тема «Чарівні перетворення»
5 клас.
Есе «Улюблені пісні моєї родини»

досвід роботи тренера НУШ Полтавцевої Т.В.,
Роздільнянська ЗОШ І-ІІІ ст. №2 Роздільнянської районної ради

 Приєм «Сходінки самооцінювання»
підвищує мотивацію до навчання

Я працював на повну силу!
Я працював гарно, але відчуваю,
що міг би досягти більшого!
Я намагаюся працювати краще!
Я працював мало!

 Техніка «Трихвилинна пауза»
встановлює зв'язок навчального матеріалу з досвідом учнів

3 хвилини учні обмірковують поняття, ідеї, пов'язують з власним досвідом та з'ясовують сумнівні моменти за допомогою підказок:

- Я змінив(ла) своє ставлення до ...
- Я дізнався(лась) більше про ...
- Я здивувався(лась) тому, що ...
- Я відчув(ла) ...
- Я ставився(лась) ...

Шопуцько О.М., НВК «Балтська ЗОШ І-ІІІ ст. №2-гімназія»
Балтської міської ради Одеської області

досвід пілотування НУШ

“ Прагну, щоб учні були успішними у навчанні та реалізували свої навчальні плани. Для цього пропоную їм питання самооцінювання:

- ✓ У чому полягає моя навчальна ціль?
- ✓ Що я вже зміг?
- ✓ Що мені потрібно робити, аби досягти навчальної цілі?
- ✓ Де я «перебуваю» зараз?
- ✓ Над чим мені слід попрацювати?
- ✓ Що мені слід змінити у своєму способі навчання?

”

Крецу Н.С., ЗСО І-ІІІ ст. Великодальницький НВК «Школа-гімназія»
Великодальницької сільської ради Одеського району Одеської області

Мистецька освітня галузь

Компоненти формувального оцінювання, повною мірою запроваджені учителем мистецтва, водночас є засобами становлення об'єктивної самооцінки учнів, формування у них здатності до рефлексії, сприяння розвитку критичного мислення, стимулювання активності.

Орієнтирами для здійснення формувального оцінювання є вимоги, визначені навчальною програмою. Їх використовують: для організації постійного спостереження за динамікою формування певних умінь та навичок, що співвідносяться з очікуваними результатами та особистим розвитком учня/учениці. Також ними послуговуються для обговорення навчального поступу з учнями та їхніми батьками або особами, які їх опікують.

Особливо ретельно слід визначати очікувані результати щодо пізнавальної та діяльнісної складових уроку мистецтва. Для їх виявлення необхідно сформулювати запитання щодо аналізу творів мистецтва та відповідних їм емоцій і ставлень, завдання на різні види практичної діяльності тощо. У разі відмінності рівнів очікуваних результатів навчання зі складових інтегрованого курсу (музичне мистецтво, образотворче мистецтво), під час підсумкового оцінювання обидва вчителя мають враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня/учениці з різних видів мистецтва та узгоджено встановлювати підсумковий рівень досягнень очікуваних результатів навчання на користь учня. Загальна підсумкова оцінка з інтегрованого курсу, узгоджена між двома вчителями, має виставлятися на кожній із двох відповідних сторінках журналу.

Здійснення поточного формувального оцінювання на уроках мистецтва можливе через застосування різноманітних форм, методів і прийомів – словесного оцінювання, імпрровізацій, візуальних/ рухових/ритмічних інтерпретацій, дослідницьких завдань. Процес оцінювання в умовах дистанційного навчання поліпшується за умови залучення інтернет-ресурсів для створення ребусів, кросвордів, філвордів, тестування (в тому числі з візуальним, аудіо, відео-контентом), інтерактивних завдань тощо.

Компоненти формувального оцінювання:

Цілі уроку
мовою учнів

Спостереження

Зворотний зв'язок

Спільно узгоджені
критерії

Взаємооцінювання

Самооцінювання

Рефлексія художньо-творчої діяльності

створює простір для особистісного зростання

Учні здійснюють рефлексію у 2 кроки:

Крок 1.

Що вдалося?

Що вийшло добре?

Крок 2.

Що варто додати,

змінити, зробити

інакше?

досвід пілотування НУШ

Вересюк Г. М., Таїровський ЗЗСО Таїровської селищної ради

Форми та прийоми словесного оцінювання навчальних досягнень учнів

Позитивно вмотивоване судження, погодження дій учня, підбадьорювання (емоційна підтримка успіхів учня);

Схвалення словесне та за допомогою міміки, жестів, модуляції голосу, погляду тощо;

Розгорнуте словесне оцінювання (аналіз перебігу і результату роботи, способу виконання; стимулювання; удосконалення);

Відзначення активності учня умовними символами, фішками, геометричними фігурами, картинками тощо;

Ігрова оцінка - нагородження різними ігровими атрибутами;

Динамічна виставка учнівських робіт, організована у класі/ з використанням онлайн-інструментарію.

Трансформація оцінювання: цілі, критерії, культура

Враховуючи нерівномірність художньо-мистецької підготовки учнів, їхні здібності, нахили, вподобання, варто педагогічний арсенал оцінювання доповнити диференційованими завданнями, що передбачають різний рівень складності, надають змогу учням застосувати певні художні техніки, способи втілення ідей для мистецьких продуктів.

Для створення об'єктивної системи оцінювання вчитель має враховувати показники як формувального, так і підсумкового (тематичного, семестрового, річного) оцінювання, зокрема:

- відстежувати ставлення дитини до мистецької діяльності, її активність та ініціативність, її особистісний зріст у порівнянні з її попередніми досягненнями (формувальне оцінювання);

- визначати досягнення дитини у різних видах діяльності відповідно до очікуваних результатів, визначених обраною модельною навчальною програмою (підсумкове оцінювання).

У процесі підсумкового оцінювання слід звертати увагу на те, що перевірка, з одного боку, має інтегрувати досягнення учнів у різних видах діяльності, а з іншого – їхнє ставлення до предмета, активність та ініціативність.

На уроках освітньої галузі «Мистецтво» у 5 класі, з огляду на вищезазначене, не рекомендується використовувати будь-які письмові форми робіт (запис учнями будь-якої інформації зі слів учителя чи з дошки, контрольних, самостійних, домашніх робіт, написання рефератів тощо). Це спричиняє додаткове недоцільне навантаження учнів.

Оцінювання має бути сфокусованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності, наскрізні вміння, ціннісні орієнтири. Окрім навчальної функції, оцінюванню учнів у мистецькій освітній галузі притаманні також діагностична, коригуюча, мотиваційна, виховна, розвивальна і прогностична функції.

Педагогічні інструменти формувального оцінювання

Техніка «З-Х-Д»
 у вивченні теми «Народні музичні інструменти» мотивує до пізнавальної активності, мистецького дослідження учасників освітнього процесу

	Знаю	Хочу дізнатися	Дізнався / Дізналася
Google Docs	Назви інструментів	Як звучать інструменти	Про історію чарівної скрипки
Де можна почути	Походження кобзи та бандури	до якої «родини» відносяться	

На початку вивчення теми учні заповнюють перші два стовпці таблиці, після завершення – третій. Потім порівнюють зміст стовпців таблиці.

досвід роботи тренера НУШ Полтавцевої Т.В., Роздільнянська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №2 Роздільнянської районної ради

Техніка «Збір ідей»
 допомагає виявити потреби учнів, спонукає їх до самонавчання та співробітництва

Тема. Аранжування в музиці

Зміни в аранжуванні - це гармонія, темп, тембр, динаміка, інструменти, кількість виконавців, тип виконання. Турута Микола

Аранжування це обробка, кавер, імпровізація, термін ремікс. Турута Микола

Зміни в аранжуванні гармонія, темп, тембр, динаміка, інструменти, кількість виконавців, тип виконання. Снесарь Михайло

Зміни в аранжуванні - це гармонія, темп, тембр, динаміка, інструменти, кількість виконавців та тип виконання. Крижановської Ани-Марі

Аранжування - це обробка, ремікс, кавер, імпровізація. Фомченко Глеб

Класична музика має бути вірна оригіналу, тому там немає нічого нового для незвичних слуху. Вірність оригіналу надає певного визнання, незалежно від того, який симфонічний оркестр чи ансамбль.

Види аранжування:

- Аранжування підкавалі музики
- Аранжування народної музики
- Аранжування сучасної музики

Формувальне оцінювання чи традиційне поточне оцінювання?

Традиційне поточне оцінювання	загальні параметри	Формувальне оцінювання
досягнути успіху	Ціль	досягнути майстерності
відомі вчителю	Критерії	зрозумілі учням
правильність виконання завдання та кількість помилок	Оцінюється	уміння учня
як вердикт	Оцінка	як точка зростання
з іншими	Порівняння	із собою вчора
рейтингування учнів	Прогрес	індивідуальне зростання
«Не відставай від інших!»	Мотивація	«Подолай нову вершину!»

Джерело: <https://youtu.be/2R4X6SEY1kg>

Мистецька освітня галузь

Необхідною умовою реалізації завдань мистецької освітньої галузі є дотримання інтегративного підходу через узгодження програмового змісту і результатів навчання. У зв'язку з цим результати підсумкового оцінювання кожного учня / учениці мають бути інтегровані з урахуванням усіх видів діяльності на уроках з усіх видів мистецтва – пізнання та аналіз-інтерпретація творів мистецтва, практична діяльність в галузі мистецтва, виявлення естетичного ставлення (емоційного, оцінного, критичного), види комунікації через мистецтво.

Дитиноцентризм, як провідний принцип Нової української школи, спонукає до реалізації особистісно орієнтованого підходу в освіті, зокрема і у процесі оцінювання, що віддзеркалює динаміку розвитку дитини, визначає її особисті переваги, досягнення у пізнавальній, художньо-творчій та іншій мистецькій діяльності. Формувальне оцінювання орієнтує вчителя на спостереження за навчальним поступом кожного учня / учениці. Такий вид оцінювання триває постійно упродовж навчання дитини в школі. Зважаючи на це, особливості дитини можуть впливати на темп навчання, внаслідок чого вона може досягати вказаних результатів раніше або пізніше від завершення зазначеного циклу чи рівня.

Формувальне оцінювання – це цілеспрямований неперервний процес спостереження за навчанням учнів. Воно є обов'язковою умовою інтерактивного навчання, у процесі якого формується культура спільного обговорення в класі, розвиваються навички критичного й творчого мислення, формується середовище, що заохочує учнів запитувати, активізує художнє пізнання.

Формувальне оцінювання на уроках мистецтва підтримує впевненість учнів у тому, що кожен з них здатний на кращий результат. Адже учні отримують досвід творчості, взаємодії, підтримки, «прокачування» умінь, що набуває продовження у їхньому життєвому просторі.

Практика формувального оцінювання

✓ надає можливості враховувати індивідуальні особливості учнів. Інклюзія

Приватні коментарі

Тетяна Вільяніна Пол...
25 трав., 17:46

Іванку, наступного разу спробуй трішки легше наводити олівцем. Так буде виглядати малюнок охайніше та елегантніше.

Приватні коментарі

Тетяна Вільяніна Пол...
25 трав., 17:52

Іване, дякую за роботу Будьласка, наступного разу трохи охайніше. Суть стилю ти вловив вірно: простота та лаконізм. Молодець!

Приватні коментарі

Тетяна Вільяніна Пол...
25 трав., 17:47

Іночка, чудово виконані роботи. Дуже цікавий дизайн.

досвід роботи тренера НУШ Полтавцевої Т.В.,
Роздільнянська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №2 Роздільнянської районної ради

7 ознак, що у класі реалізується "оцінювання для навчання" / формувальне оцінювання

У класі більше цінуються ідеї висловлені учнями, а не готові відповіді

Учні ознайомлені з очікуваними результатами навчання та критеріями успіху

Учні готові ризикувати, не бояться помилок

Учні вміють критикувати екологічно, надавати й отримувати зворотний зв'язок

Учні відповідають за своє навчання

Учні користуються правилом: "Запитай у трьох, перш ніж запитати у мене"

Учитель є фасилітатором у класі: він розуміє як допомогти учням працювати в групі, досягти результатів за допомогою настанов чи зворотного зв'язку

Використані джерела

1. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
2. Дерябіна С. В., Резніченко Г. В., Шатайло Н. В. Методичні рекомендації щодо викладання предметів освітньої галузі «Мистецтво» у 2021/2022 навчальному році. URL: <http://surl.li/cpdoy>
3. Кабан Л.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів у новій українській URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4471
4. Масол Л. Нова українська школа: Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник. К: Генеза, 2019. 208 с. URL: https://www.genez.ua/sites/default/files/product-images/Metodyky/Masol_Mystetstvo_Metodyka.pdf
5. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: розвиток критичного мислення в учнів початкової школи» (авт. Пометун О.І.). URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-pedpraysivnykiv/Metody-%20Pometun.pdf>
6. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
7. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання: метод. посіб. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32309575.pdf>
8. Масол Л. М., Просіна О. В. Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795). URL: https://osvita.ua/doc/files/news/830/83023/Mystetstvo_5-6-kl_Masol_Prosina_14_07_1.pdf
9. Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу у першому (адаптивному) циклі / 5 класах закладів загальної середньої освіти за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа»: додаток до листа МОН України від 06.08.2021 № 4.5/2303-21. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/83419/
10. Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5–6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти : наказ МОН України від 01.04.2022 № 289. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86195/
11. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463–IX, зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
12. Фідкевич О.Л. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: теорія і практика формування оцінювання в 3-4 класах закладів загальної середньої освіти» для педагогічних працівників / Олена Фідкевич, Наталія Богданець-Білокаленко. – К.: «Генеза», 2020. – 96 с.
13. Щербак О. І., Софій Н. З., Бович Б. Ю. Теорія і практика оцінювання навчальних досягнень: Навчально-методичний посібник / За наук. ред. О. І. Щербак. – Івано-Франківськ, «ЛілеяНВ», – 2014. – 136 с.
14. Оцінювання в Новій українській школі: ресурс для розвитку замість вироку. URL: <https://nus.org.ua/view/otsinyuvannya-v-novij-ukrayinskij-shkoli-resurs-dlya-rozvytku-zamist-vyroku/>
15. Формувальне оцінювання: приклади форм, які заповнюють фініські вчителі, діти та їхні батьки. URL: <https://nus.org.ua/articles/formuvalnogo-otsinyuvannya-prykłady-form-yaki-zapovnyuyut-uchytelidity-ta-yihni-batky/>
16. Що таке формувальне оцінювання, чому воно потрібне учням і які основні виклики. URL: <https://nus.org.ua/view/shho-take-formuvalne-otsinyuvannya-chomu-vono-potribne-uchnyam-i-yaki-osnovni-vyklyky/>
17. Як оцінювати без оцінок: покрокова інструкція сучасного вчителя. URL: <https://osvitoria.media/experience/yak-otsinyuvaty-bez-otsinok-pokrokovoinstruktsiya-suchasnogovchytelya/>
18. Як розробити систему оцінювання учнів. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-rozrobyty-systemu-otsinyuvannya-uchniv/>